

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

**Latvijas Universitātes mācībspēku -
Rīgas Politehniskā institūta studentu un absolventu -
20. gadsimta 20. gadu zinātnisko komandējumu atskaite
Latvijas Universitātes Bibliotēkas krājumā**

RTU Zinātniskās bibliotēkas 160 gadu jubilejai veltītā konference
2022. gada 18. oktobris

Vēsma Klūga, Mg.Sci.Soc., eksperte
LU Bibliotēka

Publikācijas par Rīgas Politehnisko institūtu (RPI) un Latvijas Universitāti (LU)

1. **Latvijas Universitāte, 1919 -1929.** Rīga : Latvijas Ūniversitāte, 1929. 615 lpp.
2. **Latvijas Universitāte divdesmit gados : 1919-1939.** [Rīga] : Latvijas Universitāte, 1939. 2 sējumi.
3. **L.U. māc. spēki no politehniķiem.** *No* : Rīgas Politehnikums : 1862.-1919. g. = Album Academicum : 1912.-1919. g..
Rīga : Latvijas Universitātes Studentu grāmatnīca, 1938. 291.-309. lpp.
4. **Technikas Apskats** = Technical review. Montreāla, Kanāda : Latviešu inženieru apvienība, 1954-1997. Nr. 1-131.
5. **Archīvs : raksti par latviskām problēmām** / redaktors Edgars Dunsdorfs. Sidneja : [Austrālijas Latviešu centrālais archīvs], 1960-1993. 31 sējums.
6. **Zinātņu un augstskolu vēsture.** *No*: Rīgas Tehniskās universitātes zinātniskie raksti. Rīga : RTU, 2002-2016.
7. **Inženierzinātņu un augstskolu vēsture** : RTU Inženierzinātņu vēstures pētniecības centra zinātniskais žurnāls.
Rīga : RTU Izdevniecība, 2017- .
8. **Zigmonte, A. RP un RPI pedagoģiskās darbības turpinātāji – augstskolas absolventi.** *No*: Pedagoģiskā darbība Rīgas Politehnikumā un Rīgas Politehniskajā institūtā (1862-1919) : promocijas darbs / Alīda Zigmunde. Rīga : Latvijas Universitāte, 2006. 104.-110.lpp.
9. **Rīgas Politehnikums. Rīgas Politehniskais institūts, 1862-1919.** : 1. sējums. *No*: Augstākās tehniskās izglītības vēsture Latvijā. Rīga : Rīgas Tehniskā universitāte, 2002-2017. 5 sējumi.
10. **Tehniskās fakultātes Latvijas Universitātē, Rīgas Universitātē, Latvijas Valsts universitātē 1919-1958.** : 2. sējums.
No: Augstākās tehniskās izglītības vēsture Latvijā. Rīga : Rīgas Tehniskā universitāte, 2002-2017. 5 sējumi.

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**

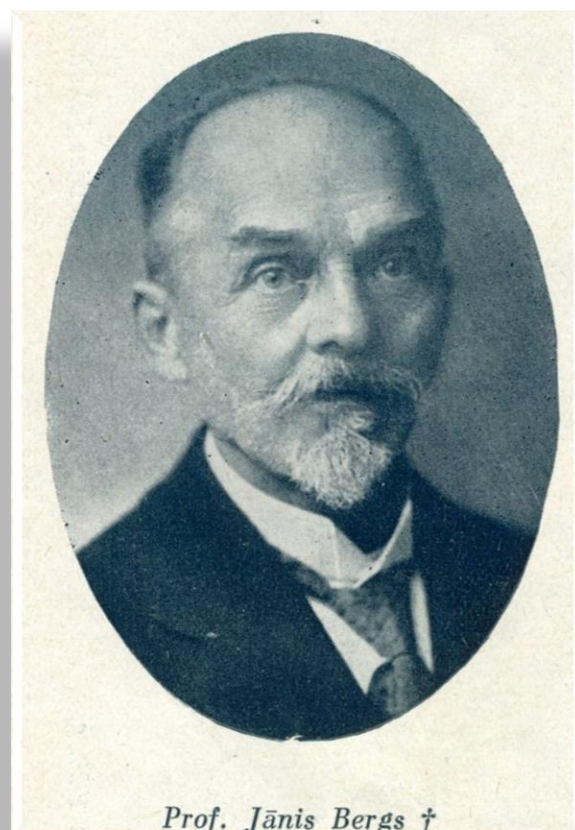
LU mācībspēku - RPI absolventu un studentu - zinātnisko komandējumu atskaite Latvijas Universitātes Bibliotēkas krājumā

1. Lauksaimnieks, LU profesors Jānis Bergs (1863 - 1927)
2. Ķīmiķis, LU doktors Edvīns Iegrīve (1878 - 1944)
3. Ķīmiķis, LU profesors Jānis Krustiņsons (1892 - 1946)
4. Inženieris, LU profesors Arturs Tramdahs (1884 - 1970)
5. Mehāniķis, LU doktors Jānis Pestmalis (1893 - ?)
6. Arhitekts, LU profesors Arnolds Lamze (1889 - 1945)
7. Arhitekts, LU profesors Augusts Malvess (1878 - 1951)
8. Arhitekts, LU profesors Pauls Kundziņš (1888 - 1983)

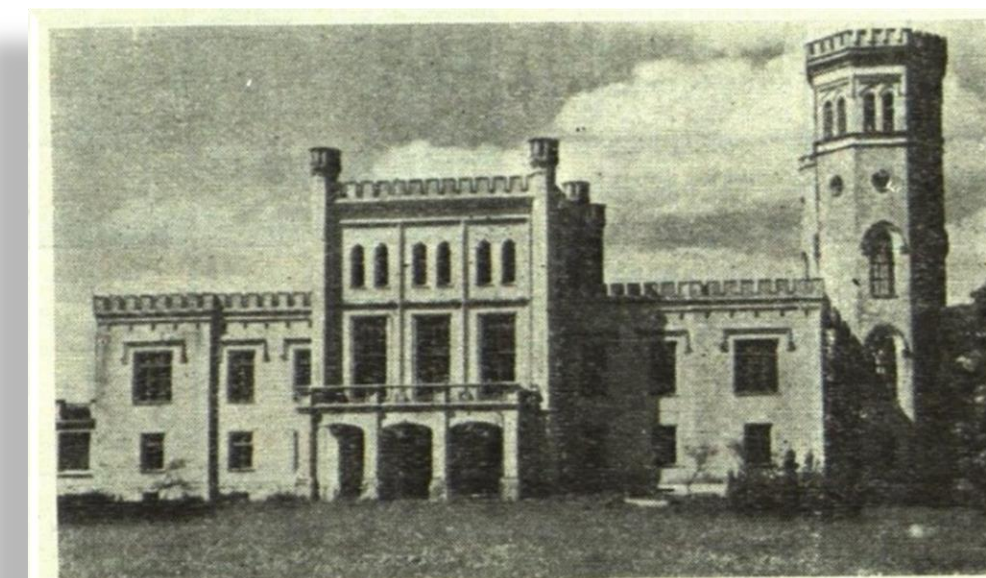

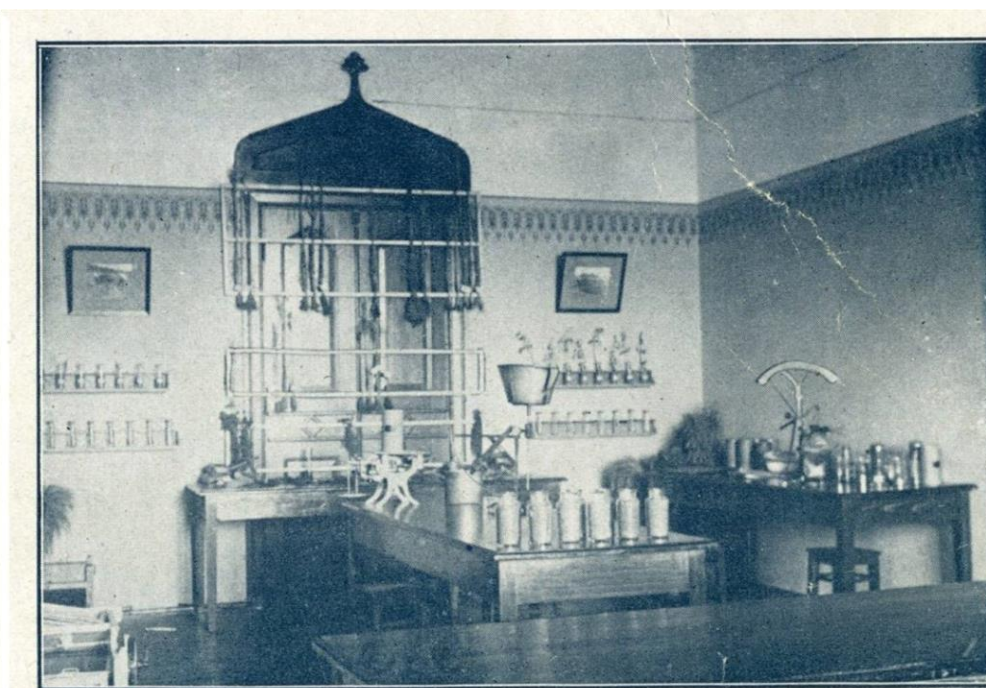
Lauksaimnieks, LU profesors Jānis Bergs (1863-1927)

- **Dzimis 1863. gada 4. decembrī** Jelgavas apriņķī, mācījies Dobeles pagastskolā
- **1883** – beidz Jelgavas reālskolu
- **1884** – iestājas RPI Inženieru nodaļā, mācās trīs semestrus, pēc tam - Lauksaimniecības nodaļā, **1888** – beidz ar uzslavu (Cum laude!), iegūstot agronoma grādu
- **1889 – 1895** – saimniecības vadītājs Harkovas un Ufas gubernu muižās
- **1895 – 1. pasaules kara beigas** – jaundibinātās Jelgavas lauksaimniecības biedrības priekšnieka vietnieks. 1901. gadā izveido un līdz 1915. gadam vada Jelgavas lauksaimniecības izmēģinājumu saimniecību Bērzmuiža, 1. pasaules kara laikā Pleskavas pilsētas valdē pilda vecākā agronoma pienākumus
- **1919 – 1927** – LU:
  - piedalās Lauksaimniecības fakultātes organizēšanā, ir pirmais dekāns un Augkopības katedras vadītājs,
  - 1919. gada 21. decembrī ievēlēts par profesoru,
  - 1921. gadā organizē un vada izmēģinājumu un praktisko darbu saimniecību Vecauces pilī
- **Miris 1927. gada 25. decembrī**, apbedīts 1. Meža kapos Rīgā

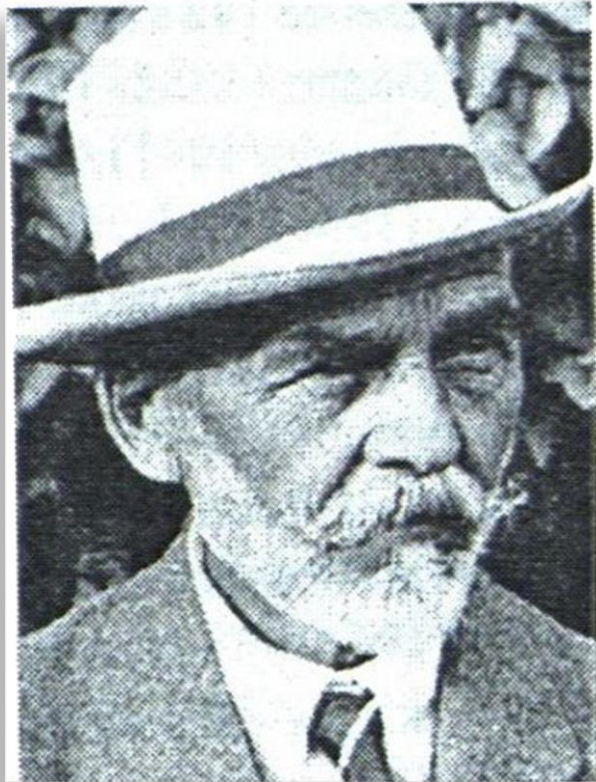
1. att. Saimniecības galvenā ēka (pils)

Augkopības kabinets Vecaucē.

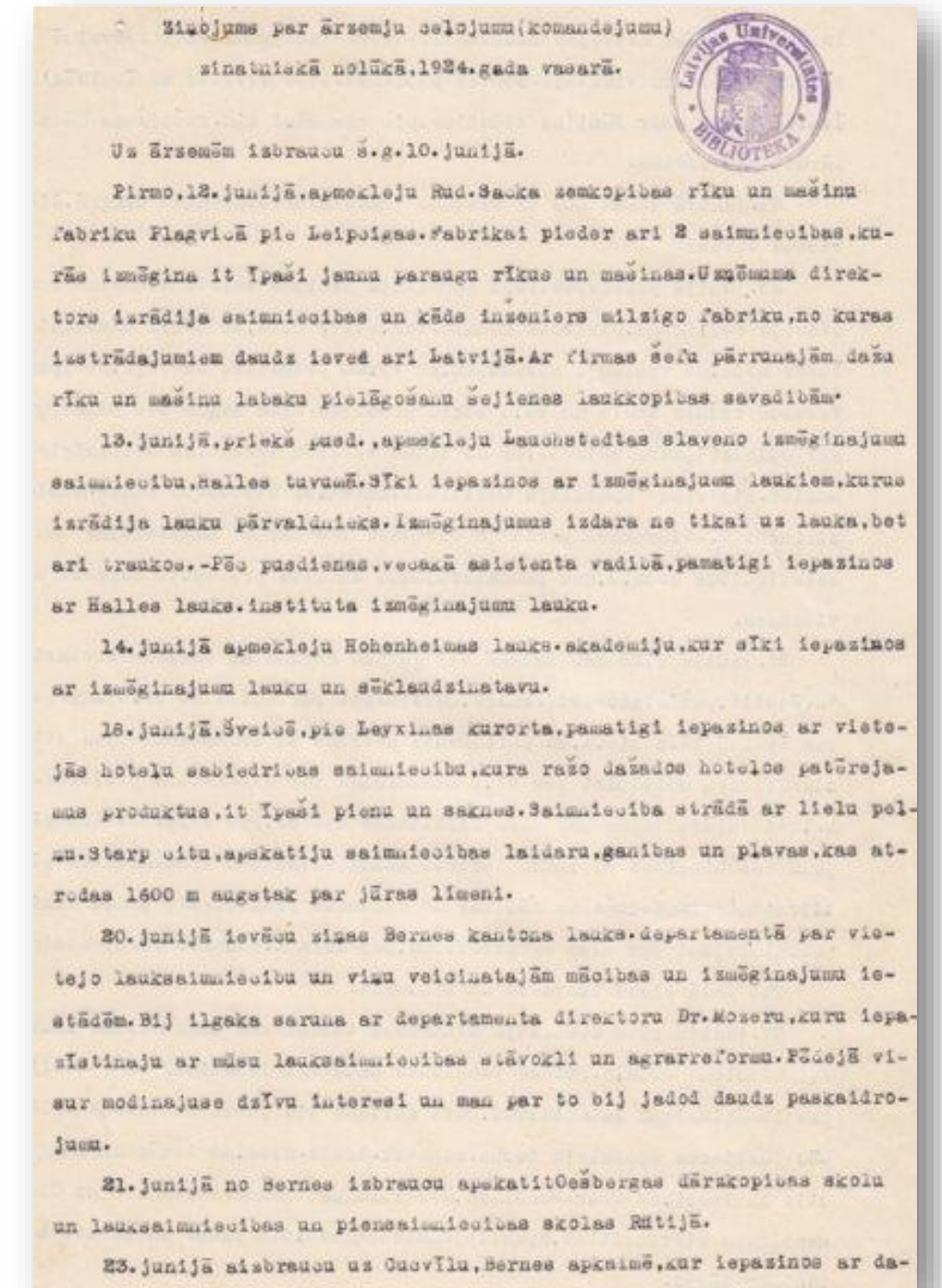
Jāņa Berga “Ziņojums par ārzemju ceļojumu (komandējumu) zinātniskā nolūkā 1924. gada vasarā”

- Ziņojums mašīnrakstā uz piecām lappusēm, ievietotas aploksnē, ziņojuma beigās norādīts datums 20. jūlijs 1924. gads, bez autora paraksta
- Komandējuma laiks – 1924. gada 10. jūnijs – 9. jūlijs
- Apmeklē Vācijas, Šveices un Čehoslovākijas lauksaimniecības skolas un institūtus, fabrikas un rūpnīcas, zemnieku saimniecības un valsts pārraudzībā esošas saimniecības, tiekas ar augstskolu pasniedzējiem, valstu lauksaimniecības departamentu vadītājiem. Komandējuma laikā profesoram ir 61 gads.
- Jānis Bergs par Čehoslovākiju raksta:

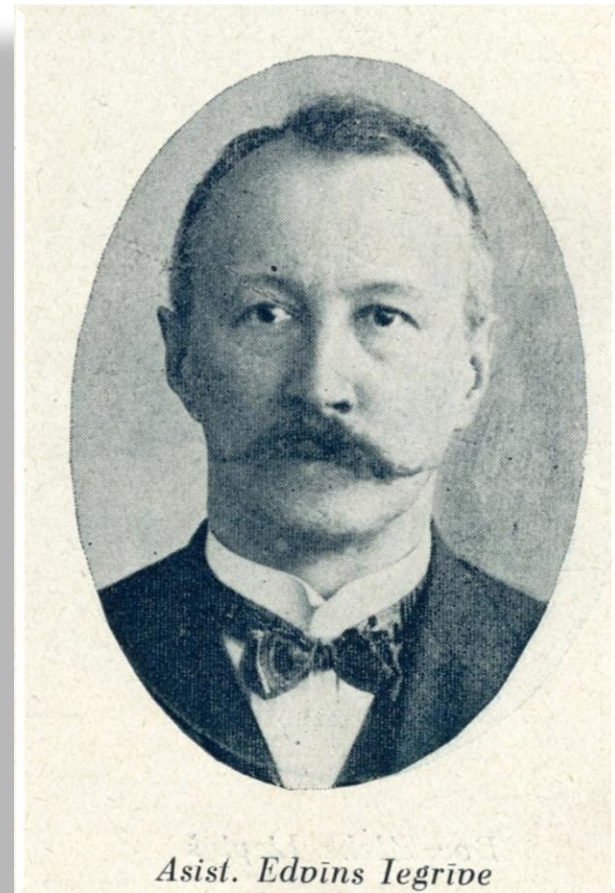
“.. apmeklēju “Villa Grabe”, kur ievietotas tehniskās augstskolas lauksaimniecības nodaļas un valsts pētījumu un kontroliestādes. Tā ļoti bagātīgi ierīkotas un apgādātas gandrīz visiem labākiem jaunlaiku piederumiem.

Piemēra pēc minēšu tikai mazu cukurfabriku, kurā studenti var praktizēt. [...] ... aizbraucām uz tehniskās augstskolas lauksaimniecības nodaļas izmēģinājumu un praktisku darbu saimniecību. Tā novietota Lihtenšteinas lielkungam atsavinātā muižā. Arī tā tik bagātīgi apgādāta visādiem darba līdzekļiem, ka mūsu Vecauces pūrs pret viņējās izliekas kā pelnruškes pret bagātnieka lutekles. Mūsu valsts grūtāks stāvoklis vien šo milzu starpību neattaisno”.

Ķīmiķis, LU vecākais asistents Edvīns Iegrīve [Egrīve, Eegriwe] (1878 – 1944)

- **Dzimis 1878. gada 28. maijā** Jelgavā grāmattirgotāju ģimenē, mācījies Rīgā Nikolaja ģimnāzijā un pilsētas reālskolā
- **1906** – beidz RPI Ķīmijas nodaļu ar inženiera tehnologa grādu
- **Līdz 1908. gadam** strādā par ķīmijas skolotāju Krievijā
- **1908 – 1918** – asistents RPI Ķīmijas nodaļā, mācīja analītisko ķīmiju
- **1910 – 1912** – vasarās strādā pie profesora J.F. Kolšitera (Volkmar Kohlschütter 1874 – 1938) Bernes universitātē
- **1920 – 1939** – LU:
  - vecākais asistents Kvalitatīvās ķīmijas laboratorijā,
  - 1929 – ķīmijas doktora grāds,
  - **1939. gada 9. novembris** – pēdējā darba diena LU, kopā ar ģimeni emigrē
- **Ārpus LU:**
  - publicējas žurnālā “*Zeitschrift für Analytische Chemie*” u.c., saņem Vācijas uzaicinājumu piedalīties speciālo reaģentu pārbaudes komisijā
- **1935. gada 15. novembris** – apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa IV šķiru
- **Miris 1944. gada 25. aprīlī** Poznaņā (Pozenē, Polijā)

Pārskats par Edvīna Iegrīves ārzemju komandējumu 1925. gada vasaras brīvlaikā

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

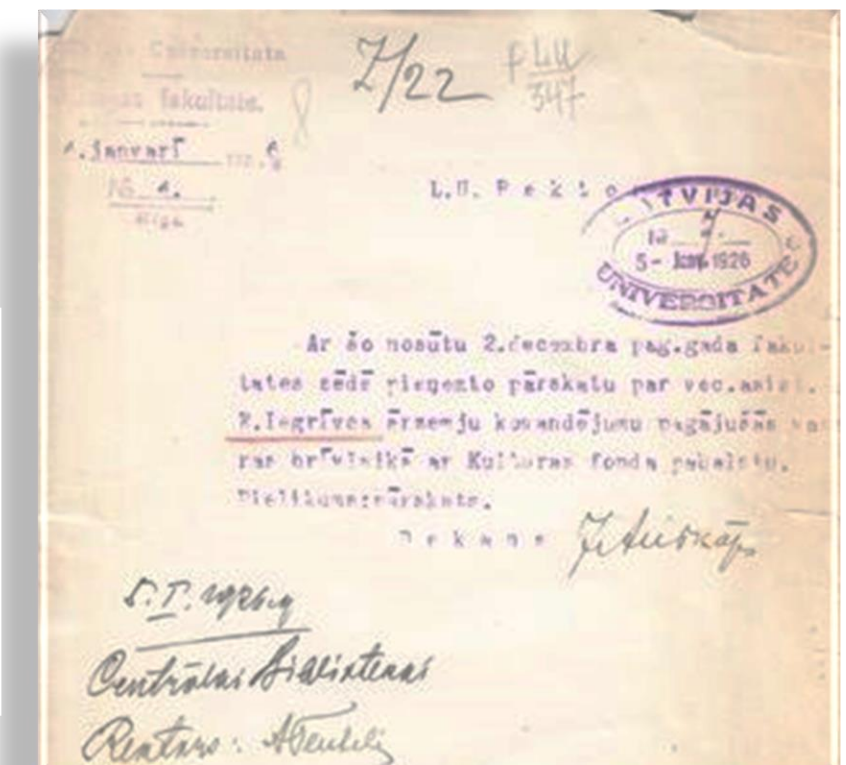
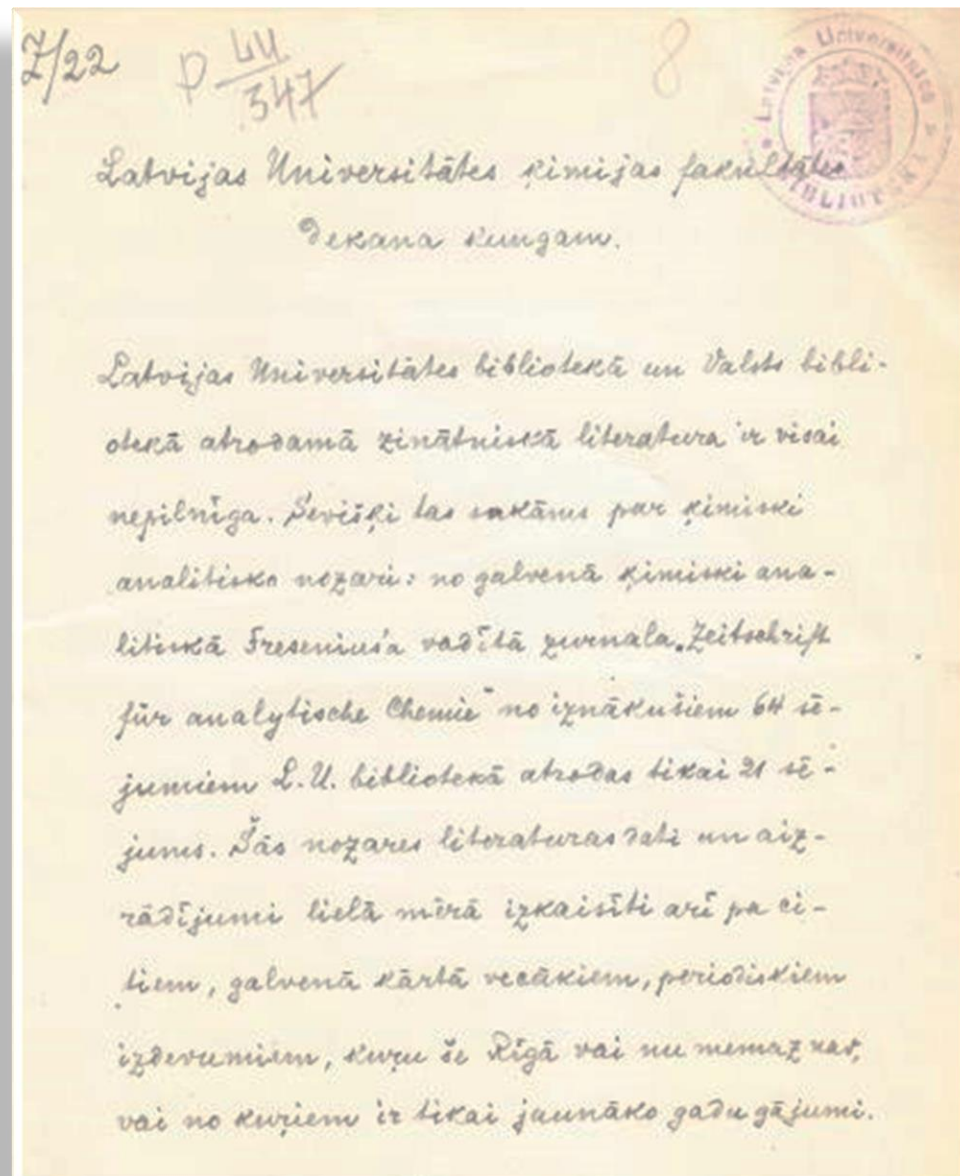

- Pārskats rokrakstā ar melnu tintes spalvu uz pierakstu burtnīcas lieluma 16 lappusēm ar autora parakstu teksta beigās, pārskats ievietots aploksnē
- Komandējuma laiks – 1925. gada vasarā piecas nedēļas uz Austrijā un Šveicē:

“Samērā ar Vāciju lētāka dzīve Austrijā noteica manu aizbraukšanu uz Vīni, kur es nodomāju iepazīties ar [Vīnes] Universitātes bibliotēku”

- Komandējuma mērķis – izskatīt zinātnisko literatūru analītiskajā ķīmijā, kas nebija pieejama Latvijas bibliotēkās

“Latvijas Universitātes bibliotēkā un Valsts bibliotēkā [tagad LNB] atrodamā zinātniskā literatūra ir visai nepilnīga. Sevišķi tas sakāms par ķīmiski analītisko nozari: no galvenā ķīmiski analītiskā Fresenius vadītā žurnāla “Zeitschrift für Analytische Chemie” no iznākušiem 64 sējumiem L.U. bibliotēkā atrodas tikai 21 sējums. Šīs nozares literatūras trūkums un aizsūtījumi lielā mērā izkairēti arī pa citiem, galvenā kārtā vecākiem, periodiskiem izdevumiem, kurus šī Rīgā vai nu nemaz nav, vai no kuriem ir tikai jaunāko gadu sējumi.”

Ķīmiķis, LU profesors Jānis Krustiņsons (1892-1946)

- Dzimis 1892. gada 4. martā Rīgas apriņķa Babītes pagastā mežsarga ģimenē
- 1911 – iestājas RPI Mehānikas nodaļā, 1913 – pāriet uz Ķīmijas nodaļu
- 1921 – ar uzslavu beidz LU Ķīmijas fakultāti pēc RPI programmas, iegūstot inženiera ķīmiķa grādu, ievēl par jaunāko asistentu
- 1923 – asistents neorganiskajā ķīmijā
- 1924 – vecākais asistents Fizikālās ķīmijas laboratorijā
- 1929 – LU iegūst ķīmijas doktora grādu
- 1934 – pāriet uz Kvantitatīvi analitisko laboratoriju
- 1935 – ievēl par privātdocentu Fizikālās ķīmijas katedrā
- 1940 – ievēl par profesoru un Fizikālās ķīmijas katedras vadītāju
- Miris 1946. gada 1. jūnijā

Jāņa Krustiņsona „Ziņojums par zinātnisko komandējumu 1928. gada vasaras brīvlaikā”

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

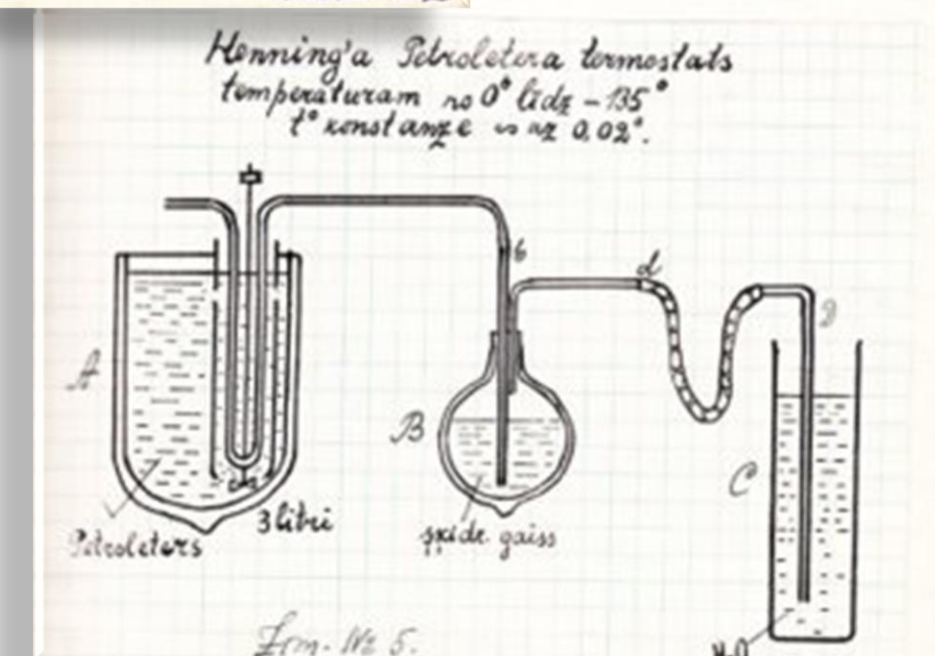
- Ziņojums rokrakstā ar melnu tintes spalvu rūtiņu burtnīcā, teksts lapu vienā pusē, seši ar roku zīmēti tehniski zīmējumi
- Komandējumā dodas ar LU Ķīmijas fakultātes rekomendāciju par Latvijas Kultūras fonda līdzekļiem
- Komandējuma mērķis – „*iepazīties ar dažādām augstu temperatūru precīzas mērīšanas metodēm, termostatu pārbaudes ietaisēm, termostatiem un elektriskām krāsnīm, kādas lieto zinātniskajos pētījumos*”
- Apmeklēja Vāciju :
  - **Berlīnē – Federālo fizikāli tehnisko institūtu** (Physikalisch – Technische Reichsanstalt, tagad - Physikalisch-Technische Bundesanstalt)
  - **Berlīnes Fizikālās ķīmijas institūtu** (Institut für Physikalische Chemie in Berlin)
  - **Leipcigas Universitātes Fizikālās un teorētiskās ķīmijas institūtu** (tagad - Wilhelm-Ostwald Institut für Physikalische und Theoretische Chemie)
  - **Minhenē - Tehniskās fizikas institūtu** (Institut für Technische Physik)
  - **Vācijas Tehnoloģiju un dabaszinātņu muzeju** (tagad - Deutsches Museum)

Ziņojums par zinātnisko komandējumu
1928. g. vasaras brīvlaikā.
J. Krustiņsonam.

Mana ārzemju brauciena nolūks bij iepazīties ar dažādām augstu temperatūru precīzas mērīšanas metodēm, termometru pārbaudes ietaisēm, termostatiem un elektriskām krāsnīm, kādas lieto zinātniskos pētījumos. Vienīgā iestāde Vācijā, kur visas šīs lietas koncentrētas, atrodas Berlīnē, Šarlotenburgā. Tā ir „Physikalisch-Technische Reichsanstalt”, kas sastāv no vairākām ēkām un iņem visu kvartālu starp šķērsojamām ielām: Marchstrasse, Werner-Siemensstrasse, Fraunhofer un Guerickestr. Pārņemam, kam nav parāšanās, ietīja gandrīz neiespējama, jo katrs apmeklējums traucē darbu, kas saistīts galvenā kārtā ar visu tehniskā lietojamo mērīšanas instrumentu pārbaudi. Pateicoties L.-Luv. dabas zinātņu fakultātes profesora Mijoraņa rekomendācijai, kam tuvu pastāv mērīšanas iestādes viceprezidents prof. Schell's, man bij iespējams ne tikai

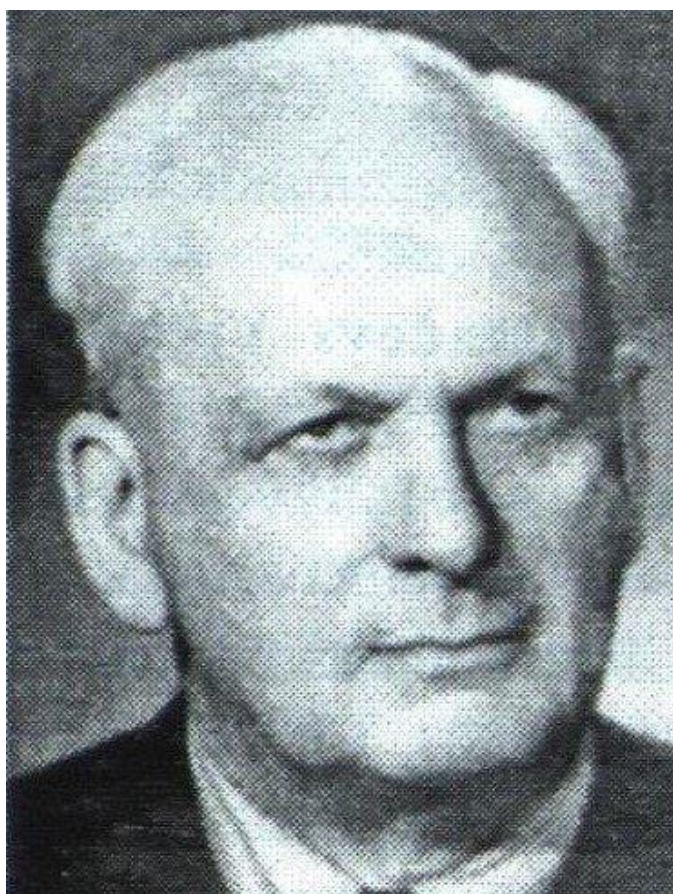
1928. g. vasaras brīvlaikā

normaltermometri, protams, kas konstruēti pēc Habibi, kas izstrādā un jāievieš attiecīgās atrodas kātra normaltermometri (tāp. -135°) termostats redzams

Inženieris, LU profesors Arturs Tramdahs (1884-1970)

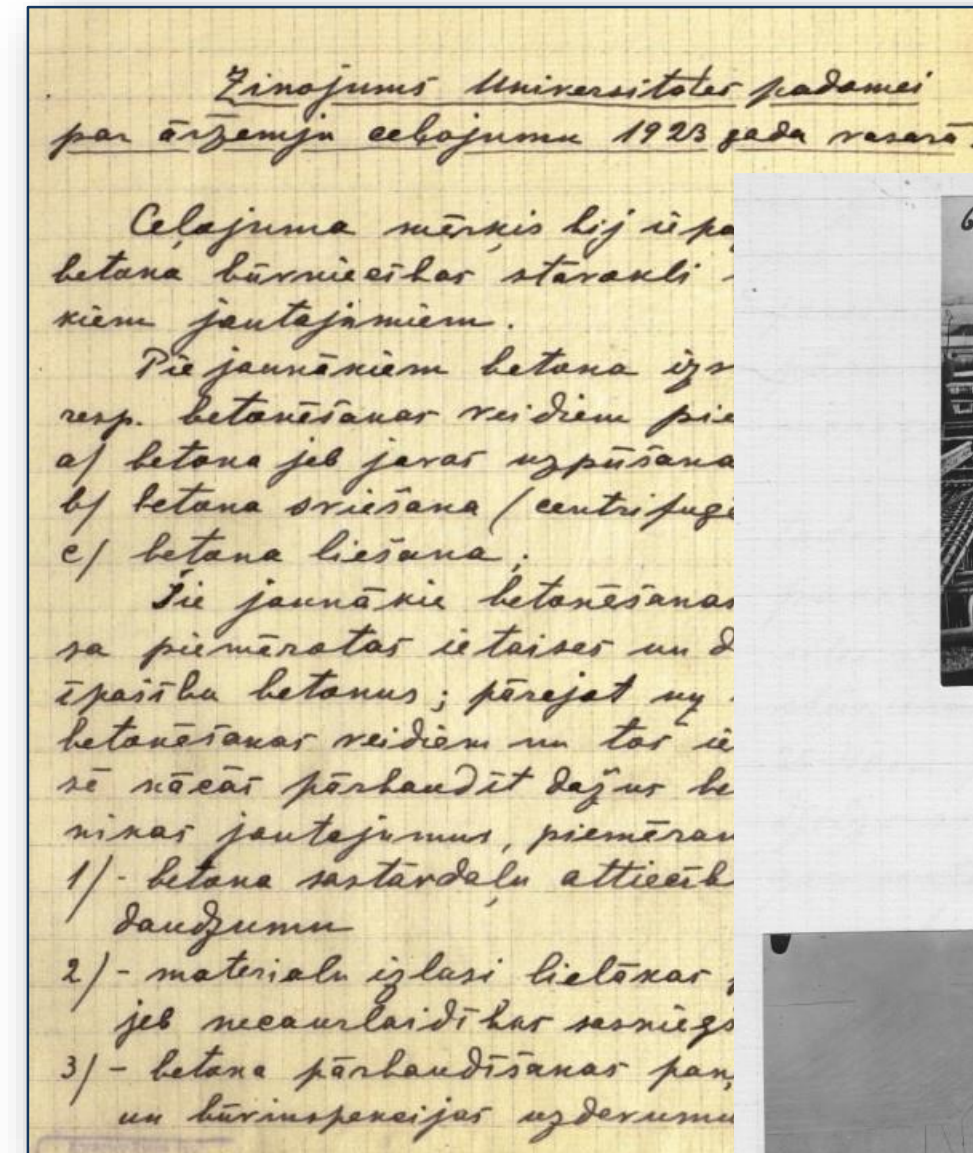
- **Dzimis 1884. gada 14. septembrī** Rubas pagastā Kurzemē, mācās Jelgavas reālskolā
- **1910** – ar uzslavu beidz RPI Inženieru nodaļu, iegūstot būvinženiera grādu
- **Līdz 1. pasaules karam** A. Tramdaha vadībā uzbūvēja Gogoļa, Dzirnavu, Lāčplēša un Daugavpils ielas dzelzsbetona viaduktus, gājēju tuneli un Rīgas stacijas bagāžas telpu
- **1915 – 1918. gada pavasarim** strādā Maskavā
- **1919 – 1952 – LU:**
  - piedalījies Organizācijas padomes darbā un Inženierzinātņu fakultātes izveidošanā,
  - ievēlēts par vecāko docentu, (*ar pārtraukumiem*) Inženierzinātņu fakultātes dekāns,
  - 1934. gadā iegūst doktora grādu, ievēlēts par profesoru,
  - **1944 – 1952** – Autoceļu un tiltu būvniecības katedras vadītājs
- **1926** – apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeni
- **1952** – par “nepareiziem uzskatiem” atbrīvots no darba LU
- **1952 – 1962** – Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas Būvniecības katedras vadītājs
- Miris 1970. gada 26. aprīlī, apbedīts Rīgā, 2. Meža kapos

Artura Tramdaha „Ziņojums Universitātes Padomei par ārzemju ceļojumu 1923. gada vasarā”

- Ziņojums rokrakstā ar melnu tintes spalvu pierakstu kladē (23 × 28 cm) cietos vākos uz 104 lapām, ar tekstu lapu vienā pusē un ielīmētām 33 fotogrāfijām
- Komandējuma mērķis – Šveicē un Vācijā iepazīties ar betona pielietošanu dažādos būvniecības darbos, apmeklēt augstskolu laboratorijas un tikties ar mācībspēkiem

Vairāk par Arturu Tramdahu:

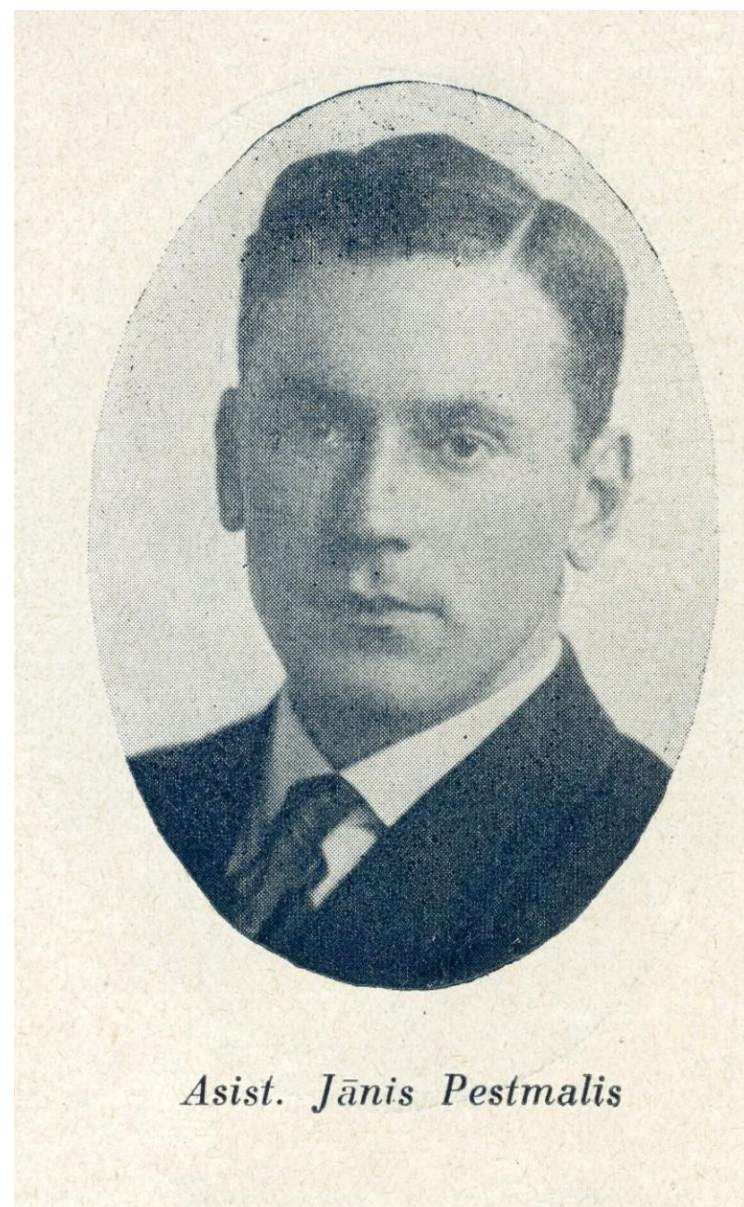
Klūga, V. Inženierzinātņu profesora Artura Tramdaha (1884-1970) intelektuālais un kultūrvēsturiskais mantojums Latvijas Universitātes Bibliotēkā. **No:** Zinātņu vēsture un muzejniecība (Latvijas Universitātes raksti ; 815.sēj.). - Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2017.

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

Mehāniķis, LU doktors Jānis Pestmalis (1893 – ?)

- Dzimis 1893. gada 19. februārī Vidzemē
- **Skolas gaitas** – privātģimnāzija Tērbatā, 1910. gadā kā eksterns beidz ģimnāziju Pēterburgā
- **1917** – beidz RPI Mašīnbūves (Mehānikas) nodaļu ar inženiera tehnologa grādu
- **1. pasaules kara laikā** dienē flotē Krievijā, no 1919. gada janvāra līdz 1920. gada oktobrim piedalās kaujās Latvijas armijas rindās
- **1920 – 1939 – LU:**
  - asistents, pasniedz Tehnisko rasēšanu
  - 1929. gadā ievēlēts par privātdocentu, 1938 – par docentu
- **Ārpus LU:**
  - 1924 – 1929 – strādā Latvijas Kara ministrijas Bruņošanās pārvaldē par inženieri konstruktoru, lasa lekcijas Rīgas pilsētas tehnikumā, Krišjāņa Barona tautas augstskolā un privātā tehniskā augstskolā
- **1939** – repatriējas uz Vāciju
- **1946. gada 27. februārī** ar sludinājumu laikrakstā “Jaunās Ziņas” meklē brāli, savu dzīves vietu uzrāda Vācijas pilsētu Ansbahu (Ansbach)

Mehānikas fakultātes asistenta Jāņa Pestmala 1923. gada vasaras komandējuma uz ārzemēm ziņojums

- Ziņojums mašīnrakstā ar lillā tinti uz A4 lieluma pauspapīra lapām, teksts lapu vienā pusē, kopā 172 lapas ar tehniskiem zīmējumiem un melnbaltām fotogrāfijām, teksta beigās ir autora paraksts ar melnu tintes spalvu
- Komandējuma mērķis – nozares izstāžu Hamburgā (Vācijā) un Gēteborgā (Zviedrijā) apmeklējums
- Hamburgā iepazīstas ar rūpnīcu čuguna lietuvju projektiem:

“Vecās lietuves ar pustumšām, piekvēpotām telpām, kur mistiski kustas melni cilvēku tēli kvēlojošas šķidrās dzelzs fantastiski apgaismoti, jo vairāk izzūd no modernām fabrikām.”

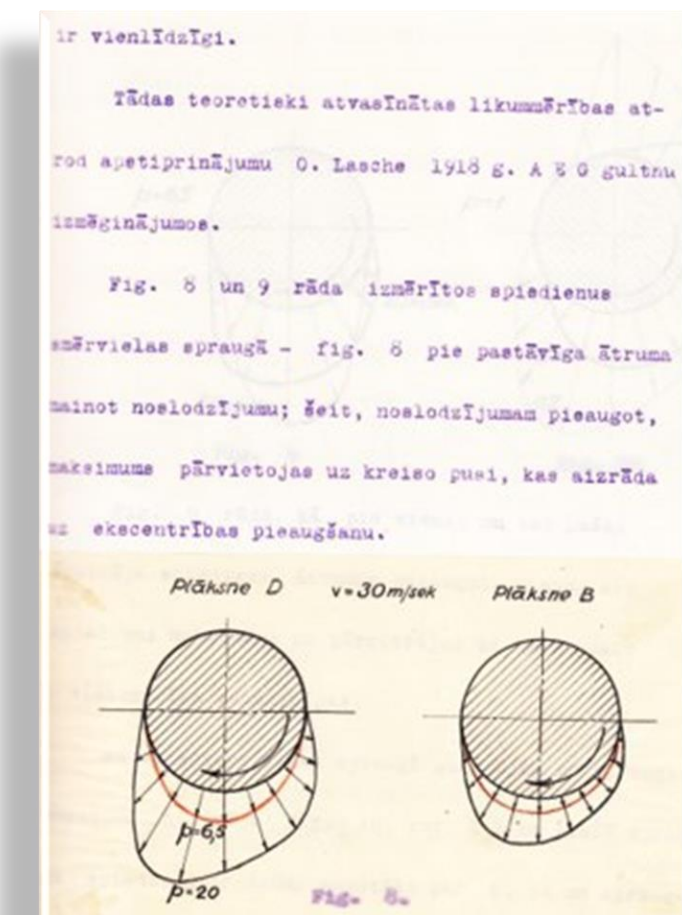
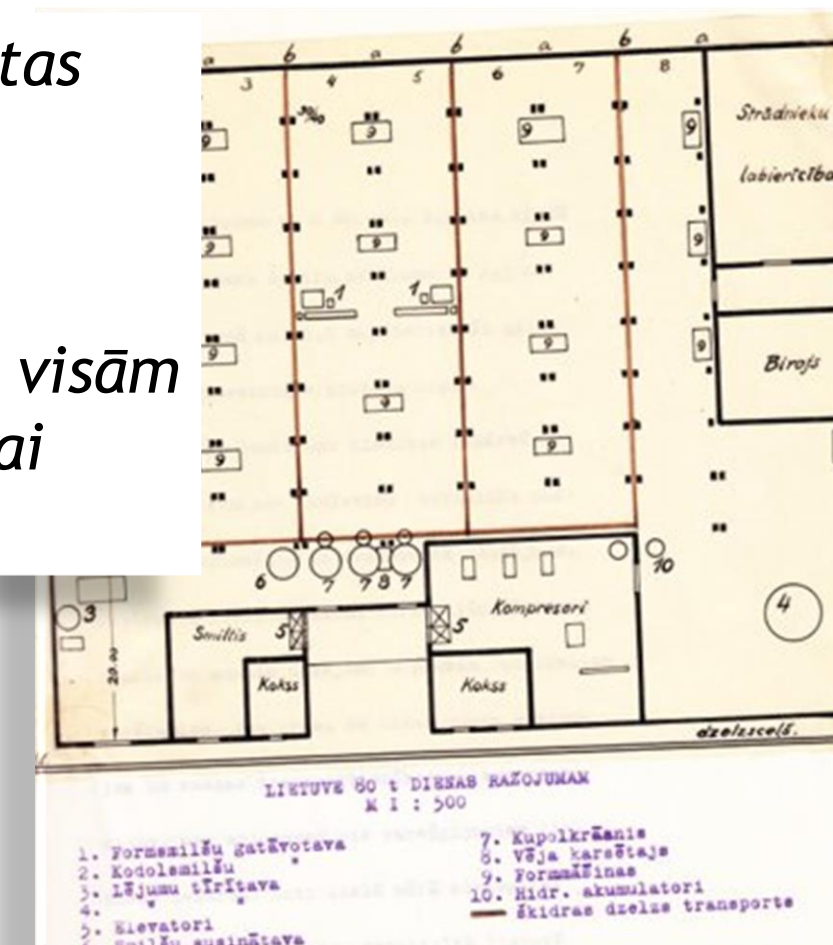
“..labus panākumus dod zinātnes pielietošana lietuves tehnikā, [...] visām lielām fabrikām ir savas aroda skolas, kurās apmāca jaunekļus ne tikai praktiskos priekšmetos, bet arī vajadzīgajās zinātnēs”

- Gēteborgā mērķis iepazīties ar Zviedrijas metālrūpniecības sasniegumiem, dzelzs un tērauda rūpniecību un mašīnbūvniecību

- Ziņojuma noslēgumā no teorijas un prakses skatu punkta apraksta Sella gultņu izgatavošanas procesu un berzi kā fizikālo parādību gultņu ekspluatācijas gaitā, tekstu ilustrējot ar paskaidrojošiem zīmējumiem

S A T U R S I :

I) 1923g. Hamburgas Lietuves Aroda Izstādes piezīmes	1p.
II) 1923 g. Gēteborgas izstādes piezīmes	51
III) Sella gultņu izgatavošanas gaita	71
IV) Berzes parādības slīdgultņos	95

Arhitekts LU vecākais docents Augusts Malvess (1878-1951)

117. att. LU profesors
Augusts Malvess – arhitekts, RPI
Celtniecības nodaļas 1906. gada
absolvents.

- Dzimis 1878. gada 2. novembrī Vecgulbenē
- 1899 – beidz Rīgas pilsētas reālskolu
- 1906 – RPI Arhitektūras (Celtniecības) nodaļā iegūst inženiera arhitekta grādu
- 1906 – 1909 – strādā arhitekta Konstantīna Pēkšēna (1859 – 1928) darbnīcā
- 1909 – 1. pasaules karš – atver savu būvbiroju, Rīgā pēc A. Malvesa projektiem uzcelts ap 20 daudzstāvu dzīvojamo namu un sabiedrisko ēku citās pilsētās, 1. pasaules kara laikā strādā Maskavā, vēlāk Kaukāzā
- 1919 – 1950 – LU Arhitektūras fakultātē:
  - docents un vecākais docents,
  - 1928 – 1930 – Arhitektūras fakultātes dekāns,
  - 1939 – ārkārtējais profesors,
  - kopš 1944. gada – profesors, katedras vadītājs
- Izcilākais Augusta Malvesa zinātniskais veikums un mūža darbs – celtniecības terminoloģijas latviešu – krievu – vācu vārdnīca
“Tehniskā vārdnīca būvvielām, būvdarbiem un konstrukcijām ar pielikumu ģeometrijai un mehānikai” (1931., xxxii, 688 lpp. : il.)
- Miris 1951. gada 9. maijā Rīgā

Nams Rīgā Stabu ielā 99. Fasādes fragments. 1909. gads - A. Malvess.
[Zvaigzne, Nr.2 \(20.01.1990\)](#)
[\(periodika.lv\)](#)

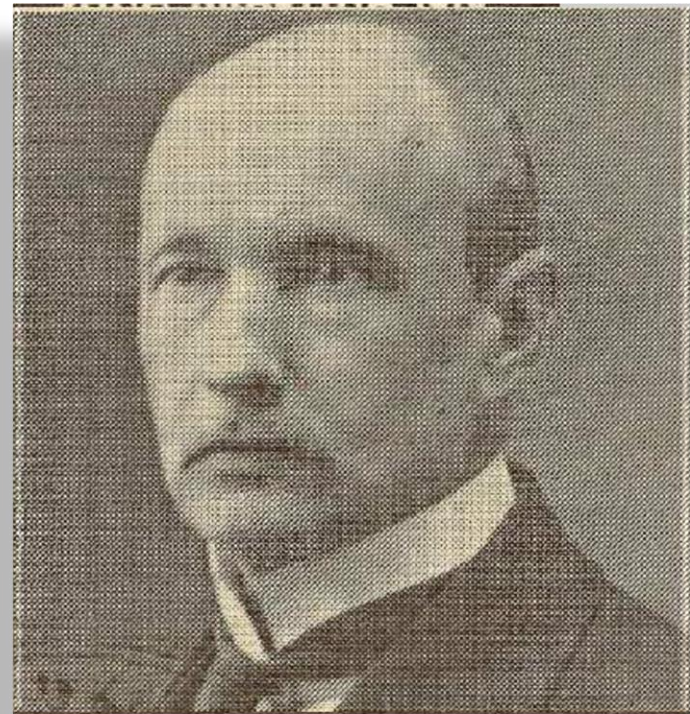

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

Augusta Malvesa

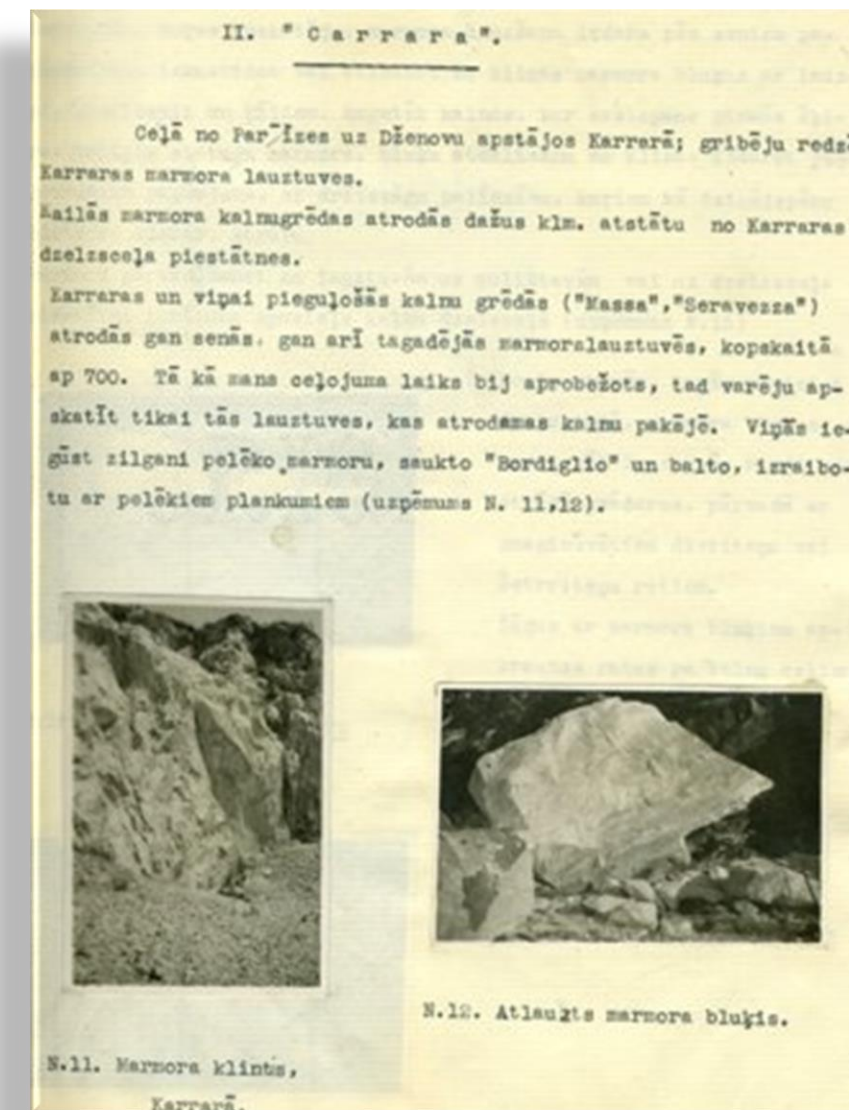
“Pārskats par ārzemju ceļojumu ar Kultūras fonda līdzekļiem 1925. g. vasarā”

- Pārskats mašīnrakstā uz 21 lappuses ar ielīmētām 33 melnbaltām fotogrāfijām
- Komandējuma laiks – piecas nedēļas 1925. gada vasarā
- Komandējuma mērķis – iepazīties ar būvniecības paņēmieniem, kuros izmantoti akmeņi, apmeklēt akmenslauztuves, uzzināt iegūšanas, apstrādes un transportēšanas veidus un paņēmienus
- Apmeklēja Parīzi un Marseļu Francijā, Dženovu, Karrāru un Romu Itālijā, ceļojumu noslēdzot Austrijas galvaspilsētā Vīnē.

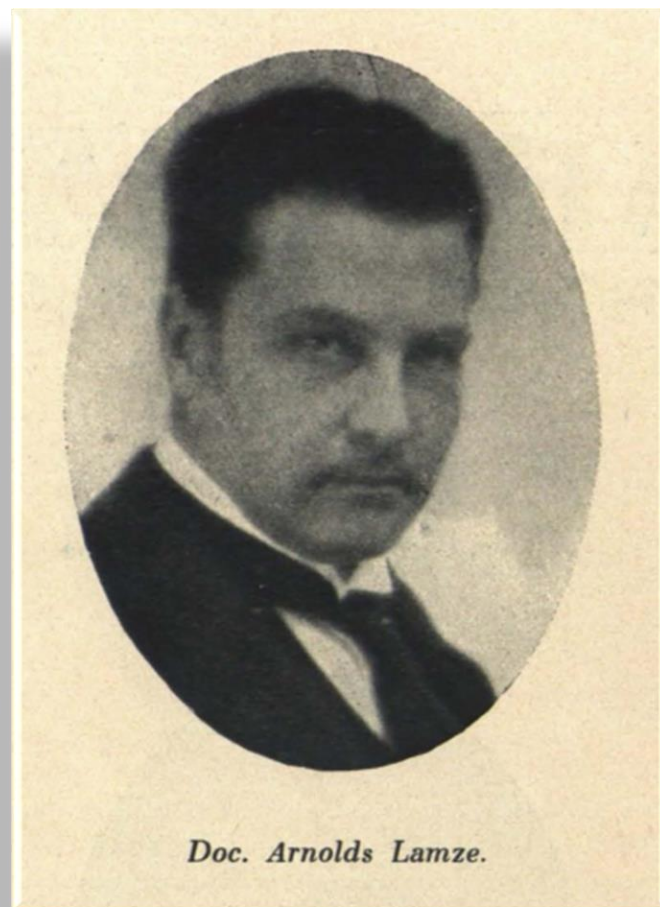
- Par Karrāras akmeņlauztuvēm:

“Kailās Marmora kalnogrēdas atrodas dažus kilometrus atstātas no Karrāras dzelzceļa pietātnes. [...] Tā kā mans ceļojuma laiks bija aprobežots, tad varēju apskatīt tikai tās lauztuves, kas atrodas kalnu pakājē. Viņās iegūst zilgani pelēko marmoru, saukto “Bordiglio” un balto, izraibotu ar pelēkiem plankumiem.”

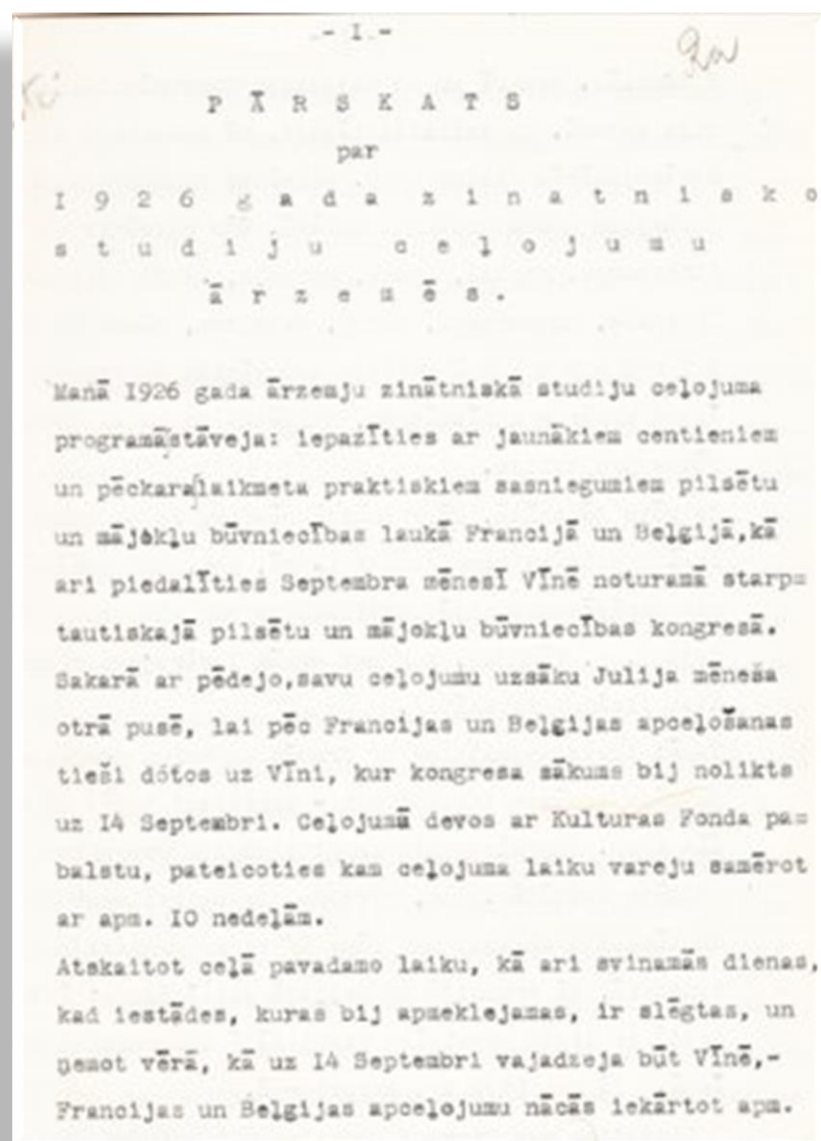
Arhitekts, LU profesors Arnolds Lamze (1889-1945)

- **Dzimis 1889. gada 25. janvārī** Iecavā, **1909. gadā** beidz Nikolaja Mironova privāto komercskolu Rīgā
- **1914** – beidz studijas RPI Arhitektūras (Celtniecības) nodaļā, **1916. gadā** iegūst pirmās šķiras inženiera arhitekta grādu ar uzslavu
- **1916 – 1918** – vada darbus dzelzeļa un ēku būvniecībā Pēterburgas guberņā, Veļikije Lukos, Daugavpils frontē, pēc atgriešanās Rīgā strādā Latvijas dzelzceļu virsvaldē
- **1919 – 1945** – LU:
  - viens no Arhitektūras fakultātes organizētājiem, docents,
  - no 1928. gada – vecākais docents,
  - no 1939. gada 11. oktobra – ārkārtējais profesors,
  - no 1940. gada 1 oktobra – profesors, Ēku un pilsētu iekārtas katedras vadītājs,
  - 1944./45. m./g. - LU Vietējās komitejas priekšsēdētājs
- **1930. gados** Arnolda Lamzes vadībā izstrādā pirmo mūsdienu izpratnei atbilstošo Rīgas pilsētas ģenerālplānu. **Darbojas organizācijās** «Starptautiskās pilsētbūvniecības savienība» (International Federation for Housing and Townplanning), Iekšlietu ministrijas Būvniecības departamentā, Nacionālās celtniecības komitejas pilsētu izbūves komisijā un Rīgas komitejā
- **1934** - apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeņa III šķiru
- **Miris 1945. gada 25. jūlijā**

Arnolda Lamzes “Pārskats par 1926. gada zinātnisko studiju ceļojumu ārzemēs”

- Pārskats mašīnrakstā pierakstu burtnīcā uz 24 lappusēm ar autora parakstu ar melnu tintes spalvu, pielikumā atsevišķās lapās ielīmētas 11 melnbaltas fotogrāfijas
- Komandējuma laiks – 10 nedēļas 1926. gada vasarā par Kultūras fonda līdzekļiem
- Komandējuma mērķis – iepazīties ar jaunākajiem sasniegumiem pilsētu un mājojļu būvniecībā Francijā un Beļģijā, piedalīties starptautiskā kongresā Vīnē, Austrijā
- Francijā apmeklēja 12 pilsētas, Parīzes apmeklējumu nosauc par vienu no svarīgākajiem:

“Pateicoties Parīzes pilsētas valdes Topogrāfiskās nodaļas laipnībai, es ieguvu vienu retu plānu kopojumu, kas pārdošanā nav sastopams un, kurš raksturo Parīzes izbūves etapus kopš 18. gadsimta beigām, šo kopojumu dāvāju LU Arhitektūras fakultātei.”

- Kongresā Vīnē tika iztirzāti divi galvenie temati:
  - grunts [zemes] nozīme praktiskajā pilsētībūvniecībā
  - dzīvojamo ēku būvniecība

“.. bija sarīkota plaša pilsētu būvniecības izstāde, kurā bija sakopoti jaunākie izbūves projekti un citi dati no visām valstīm. Kongresu noslēdz ar Vīnes pašvaldības izbūvēto mājojļu apskati.”

Arhitekts LU profesors Pauls Kundziņš (1888 – 1983)

- **Dzimis 1888. gada 4. februārī** kā otrais bērns Smiltenes luterāņu draudzes mācītāja Kārļa Kundziņa ģimenē. **Skolas gaitas** – Tērbatas klasiskajā ģimnāzijā, paralēli arī zīmēšanas privātstundas
- **1913 – 1. pasaules karš** – beidz RPI Arhitektūras (Celtniecības) nodaļu, iegūstot inženiera arhitekta grādu ar 100 rubļu prēmiju, pēc tam strādā Eižena Laubes arhitektūras birojā Rīgā, **1. pasaules kara laikā** tiek iesaukts Krievijas impērijas armijā, pēc tam kā arhitekts Orenburgas dzelzceļa virsvaldē
- **1919 – 1944 – LU:**
  - piedalās LU Arhitektūras fakultātes organizēšanā,
  - 1933 – aizstāv disertāciju "Dzīvojamā rija Latvijā"
- **Ārpus LU:**
  - **1923** – organizē Pieminekļu valdi, tā izstrādā Likumu par kultūras pieminekļu aizsardzību,
  - **1924 – 1932** – izvirza ideju par etnogrāfiskā brīvdabas muzeja veidošanu, vada muzeja iekārtošanas darbus, ir tā pirmais vadītājs
- **1944. gada rudenī** dodas bēgļu gaitās uz Vāciju, līdz **1952. gadam** emigrācijā dzīvo Vācijā un Zviedrijā, 1952. gadā pārceļas uz Kanādu pie dēla
- **Miris 1983. gada 8. novembrī** Halifaksā, Kanādā. Viņa pelnu urna apglabāta Zviedrijā blakus sievai un brālim Haraldam

Docenta P. Kundziņa pārskats par Universitātes Padomes piešķirto komandējumu uz Igauniju, Somiju, Zviedriju, Norvēģiju un Dāniju 1924. g. vasarā

- Pārskats mašīnrakstā uz 22 lapām, teksts lapu vienā pusē, teksta beigās autora paraksts ar melnu tintes spalvu, pielikumā apraksts “Brīvdabas muzejs”
- Komandējuma laiks – 1924. gada 3. – 9. jūnijs
- Komandējuma mērķis – iepazīties ar «tautas» būvniecību [brīvdabas muzejiem], pieminekļu aizsardzību, modernām bibliotēku būvēm un arhitektūras studijām augstskolās
- Zviedrijā – Ziemeļu muzeju (Nordiska museet) un vecāko pasaules brīvdabas muzeju Skansenu (Skansen) Stokholmā:

Raksturīgi būvju oriģināli kuplā skaitā un labi konservētā veidā sakopoti “Skansena” brīvdabas muzejā. [...] Muzeja arhīvā dabūju pārlicināties par plašo apmēru, zinātnisko nopietnību un sistemātisko kārtību, ar kuru vāc, šķiro, apstrādā un izmanto ziņas un grafiskus materiālus katrā muzeja nozarē” .

“..redzētais noderēs “kā ļoti vērtīga viela pie jautājuma apstrādāšanas par latvju tautas būvēm”.

Beidzot - mana ceļojuma chronologiskie dati.

3. jūnijā	Tērbata	17. jūnija	Oslo (Krievija)
4. "	Tallinna	20. "	Lillehammer'a
6. "	Helsinki	22. "	Göteborga
10. "	Savokļima	23. "	Kopenhagena
12. "	Turku	29. "	Rīga.
13. "	Stokholma		

Docents P. Kundziņš

Docenta P. Kundziņa
pārskats par Universitātes Padomes
piešķirto komandējumu uz Igauniju, Somiju, Zviedriju, Norvēģiju un Dāniju 1924. g. vasarā (ar Kultūras fonda izsniegtiem līdzekļiem).

Ģeoloģija un tautas būvniecība bij informēties minētās valstīs par:

- 1) tautas būvniecību,
- 2) Pieminekļu aizsardzības un uzturēšanas lietu,
- 3) modernām bibliotēku būvēm,
- 4) arhitektūras studiju iekārtu tehniskās augstskolās.

Blakus šiem galveniem mērķiem gribēju pēc iespējas arī iepazīties ar arhitektūras sasniegumiem vispār un etnogrāfiskiem jautājumiem, kas piešķir tautas būvniecībai.

I. TAUTAS BŪVĒNĪCĪBA.

Savā ceļojumā 1924. gadā vasarā pa Lietuvu un Austrumprūsiju biju saņēmis dažus materiālus par šo apgabalu tautas būvniecību. Ta kā Skandināvijas valstīs sevišķi liela vērtība piegriesta tautas būvniecības izpēšanai un raksturīgo piemēru savākšanai, gribēju un

Paldies par uzmanību!

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**